

TAALZUIVERING.

„En voor onze lezers is het misschien aardig, dat zij eens inzien, voor hoeveel „smakeloosheid MUNTENDAM's taalzuiverende ijver hen behoedt", aldus professor VAN RIJNBEEK in het hoofdartikel van dit *Tijdschrift* van 23 Januari l.l.. Om niet verkeerd begrepen te worden, wil ik beginnen met te verklaren, dat ook ik dezen ijver van MUNTENDAM zeer waardeer, en persoonlijk wel eens reden tot dankbaarheid heb gehad voor een verbetering of opmerking van taalzuiverenden aard. Maar woorden wekken, voorbeelden trekken; en men mag verwachten, dat een opstel, aan taalzuivering gewijd, zelf in dit opzicht onberispelijk zij. Dat nu kan men toch van prof. VAN RIJNBEEK's inleiding niet zeggen. De slotzin bijv. luidt:

„Tevens hebben wij gemeend, door contrast nog krachtiger en doeltreffender „te werken; daarom heeft prof. KLUYVER het stuk in behoorlijk Nederlandsch „vertaald" en heeft eenige taalkundige beschouwingen er aan toegevoegd".

Er valt, dunkt mij, uit een oogpunt van zuiverheid van taal nog wel wat op dezen volzin af te dingen. Laten wij hem eens wat nader bekijken. Allereerst dan is mij niet duidelijk, waarom de schrijver hier spreekt in de volmaakt verleden tijd, „tevens hebben wij gemeend". De heeren meenen het toch zeker nog? In plaats van het woordje „contrast" had een taalzuiveraar wel het woord „tegenstelling" kunnen gebruiken. „Doeltreffend" is een woord, dat zich slecht voor de vergelijkende trap leent. Men treft het doel niet min of meer; men treft het doel, of men schiet er naast. Wat beteekent toch het werkwoord „werken" in den hierboven aangehaalden zin van prof. VAN RIJNBEEK? Het bijwoord „krachtiger" doet vermoeden, dat bedoeld is „inwerken", terwijl het bijwoord „doeltreffender" meer zou wijzen in de richting van „uitwerken". En ten slotte is er in de laatste helft van den volzin een storende fout, waar het woordje „heeft" den tweeden keer moet wegvallen, of opnieuw een onderwerp achter zich moet krijgen.

Ook in de „vertaling" van prof. KLUYVER komen eenige woordschikkingen en zinswendingen voor, die mij niet heel verkieslijk toeschijnen. In plaats van „tot voor korten tijd altijd" ware „voor korten tijd steeds" wel zoo fraai geweest. In „met name heeft hij nooit over zijn buik geklaagd" klinkt dat „met name" ons nog al raar in de ooren. Verder klaagt een patiënt niet over „zwaarte" in het hoofd" maar „over een gevoel van zwaarte in het hoofd". „Uit het bloedonderzoek blijkt niet een aanmerkelijke ontleding van de roode bloedlichaampjes" kan toch niet als voorbeeld van goed Nederlandsch gelden. „Men komt op de onderstelling van een absces" is een zeer gewrongen omschrijving van „men gaat aan een absces denken".

Wat ik maar zeggen wil is dit, dat zoowel de belachelijke overdrijving in de „ziektegeschiedenis" van PINKHOF als de hier en daar minder gelukkige „vertaling" van prof. KLUYVER wel eenigen afbreuk doen aan deze overigens zeer prijzenswaardige poging tot taalzuivering.

Ik weet niet, of het anderen gegaan is zooals mij, maar ik had bij lezing van de beide „proeven" het gevoel, dat die van PINKHOF met al haar „afgrijselijkheden" toch heel wat kernachtiger was dan het „gekuischte" opstel van prof. KLUYVER. Het leek mij, of uit het laatste de geneeskundige pit verdwenen was.

„De puristen zullen door de geleerden allicht worden beschuldigd van vitterij", schrijft prof. KLUYVER, en hij betoogt dan verder, dat opmerkingen over taalzuivering zoo gauw lijken op haarkloverij, al zijn zij het niet. Ik behoef dus geen vrees te hebben, dat mijn opmerkingen van zijn kant als vitterij zullen worden beschouwd.

's-Gravenhage, Januari 1926.

J. B. F. VAN GILS.

 CHARIVARIUS-MEDICUS.

Het vermakelijke spotbeeld, dat PINKHOF van de hedendaagsche schrijfkunst in het *Tijdschrift* van 23 Januari heeft geteekend, zal velen onzer ongetwijfeld een oogenblik hebben vermaakt. Gaarne wenschen wij hem evenveel bijval, als zijn evenknie, wiens naam de titel van dezen brief noemt.